

Marktconsultatiedocument

ten behoeve van het project Drentse Zonneroute
A37

Een samenwerking van de Provincie Drenthe, de gemeenten
Hoogeveen, Emmen en Coevorden, de netbeheerders Enexis B.V. en
N.V. RENDO, het Rijksvastgoedbedrijf (RVB), Rijkswaterstaat (RWS) en
de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)

13 maart 2025

Colofon

Uitgegeven door	Provincie Drenthe, Gemeente Hoogeveen, Gemeente Emmen, Gemeente Coevorden, Rijksvastgoedbedrijf, Rijkswaterstaat en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Enexis B.V. en N.V. RENDO.
Informatie	Bas de Jong
E-mail	Rijksvastgoedbedrijf rvb.oer-a37@rijksoverheid.nl
Datum	13 maart 2025
Status	Definitief

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Samenwerkende projectpartners	5
1.3	Andere betrokken stakeholders	7
1.4	Doel	7
1.5	Doelgroep van de marktconsultatie	8
1.6	Aanpak van de marktconsultatie op hoofdlijnen	8
2	Verloop van de marktconsultatie	9
2.1	Procedure	9
2.1.1	Planning	9
2.1.2	Bijeenkomst	9
2.1.3	Schriftelijke vragenronde	10
2.1.4	Afronding van de marktconsultatie	10
2.2	Overige bepalingen ten aanzien van de marktconsultatie	10
3	Projectinformatie	12
3.1	Inleiding	12
3.2	Project algemeen	12
3.3	Deelsessies	13
4	Schriftelijke vragenronde marktconsultatie	15
4.1	Proces beantwoording vragen	15
4.2	Vragen	15

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Deze marktconsultatie is bedoeld ter voorbereiding op de tenderprocedure van het project 'Drentse Zonneroute A37', voor het vinden van een geschikte toekomstige exploitant van een zonnepark langs rijksweg A37. De start van deze tenderprocedure is voorzien voor Q4 2025/Q1 2026. De marktconsultatie is georganiseerd door de gezamenlijke initiatiefnemers van het project, namelijk: de Provincie Drenthe, de gemeenten Hoogeveen, Emmen en Coevorden, de netbeheerders Enexis B.V. en N.V. RENDO, het Rijksvastgoedbedrijf (RVB), Rijkswaterstaat (RWS) en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). In het document aangeduid als: het projectteam.

Het project Drentse Zonneroute A37 is onderdeel van het OER¹, een programma van RWS, RVB en RVO in opdracht van het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG)². Doel van dit programma is om de uitvoering van de Regionale Energie Strategieën (RES) te ondersteunen en meters te maken om de klimaatdoelen te halen. De OER-projecten starten op verzoek van de RES. Daarnaast geeft het Rijk door het beschikbaar stellen van areaal een belangrijke invulling aan de doelstellingen van het Klimaatakkoord.

Het project Drentse Zonneroute A37 onderzoekt de mogelijkheden om een zonnepark langs de A37 te realiseren; een traject van 42 km tussen Hoogeveen en de Duitse grens. De brede middenberm, zijbermen, afslagen en knooppunten in beheer bij Rijkswaterstaat vormen het projectgebied. Op het traject kan naar verwachting ruim ca. 170 megawatt aan zonne-energie worden opgewerkt. Om de Drentse Zonneroute A37 ruimtelijk mogelijk te maken is een Provinciaal Inpassingsplan³ opgesteld, welke op 14 april 2022 is vastgesteld door Provinciale Staten en op 26 april 2022 is gepubliceerd. Daarnaast is er in voorjaar 2023 een beleidskader financiële participatie vastgesteld door de betrokken gemeenten Hoogeveen, Coevorden en Emmen.

Het projectteam Drentse Zonneroute A37 heeft over de afgelopen jaren nader onderzocht en/of bepaald:

- Welke randvoorwaarden vanuit Rijkswaterstaat aan het medegebruik van de weg worden gesteld en hoe die te borgen (zie ook **bijlage 2. Technische randvoorwaarden Rijkswaterstaat**);
- Op welke wijze proces- en financiële participatie ([Beleidskader Participatie Drentse Zonneroute A37](#)) naar en in de realisatie vorm dienen te krijgen;
- Welke voorbereidingen nodig zijn om het project te kunnen aansluiten op het elektriciteitsnet;
- Op welke wijze de marktbenadering vorm moet krijgen;
- Welke klanteisen er zijn.

¹ Dit project was ook al onderdeel van de voorloper van dit programma, te weten het pilotprogramma Hernieuwbare energie op Rijksgrond (HER).

² Voorheen het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

³ [Regels op de kaart - Omgevingsloket](#)

Meer informatie over het project is te vinden in hoofdstuk 3 en via de website ([Drentse Zonneroute A37 | Energie op Rijksgrond](#)).

De ambitie is om eind 2025, begin 2026 te starten met de tenderprocedure voor het project. Opwekking van hernieuwbare energie op rijksgronden wordt door het Rijk mogelijk gemaakt door de gronden middels een zakelijk recht in gebruik te geven aan ontwikkelende partijen. Vanwege de omvang, ruimtelijke inpassing, lange doorlooptijd van 30 jaar en de wens tot het adequaat en goed borgen van het beheer en onderhoud op en aan de weg over diezelfde 30 jaar, is het idee om hier te kiezen voor een aanbesteding.

In het kader van de lopende inventarisaties, onderzoeken en de voorbereiding en keuze van de tendervorm wordt deze marktconsultatie georganiseerd, waarbij de input van marktpartijen wordt gevraagd. De Drentse Zonneroute A37 is een ambitieus en uitdagend project, wat nu al kan rekenen op landelijke en internationale aandacht. Het is omvangrijk, beeldbepalend en innovatief en daarmee is het onderscheidend. Het projectteam Drentse Zonneroute A37 hecht er dan ook grote waarde aan de ideeën en mening van marktpartijen over dit project te kennen en wil hen daarom vroegtijdig en actief betrekken.

1.2 Samenwerkende projectpartners

Onderstaande partijen maken deel uit van het projectteam Drentse Zonenroute A37 en hebben vanuit hun taak een rol in het vervolg richting realisatie, bijvoorbeeld met betrekking tot vergunningverlening of contractvorming.

Provincie Drenthe

De provincie Drenthe heeft als ambitie om in 2030 40% van het energiegebruik hernieuwbaar te produceren en in 2050 energieneutraal te zijn. Op deze wijze wil zij een bijdrage leveren aan de doelstellingen van het Klimaatakkoord en de RES Drenthe. Het project de Drentse Zonneroute A37 speelt daarin een voorname rol. De provincie streeft vanuit haar rol als bevoegd gezag voor het provinciaal inpassingsplan en bijbehorend beeldkwaliteitsplan naar een zorgvuldige inpassing van de zonneroute. Betrokkenheid van inwoners is hierbij een belangrijke voorwaarde.

Gemeente Hoogeveen

Duurzaamheid loopt in Hoogeveen als groene draad door alle programma's heen. Hoogeveen streeft naar ecologische, economische en sociale duurzaamheid. Hiervoor is een overgang naar een energieneutraal, klimaatbestendig en circulair Hoogeveen nodig. De doelstelling van de gemeente is om in 2040 een CO2 neutrale gemeente te zijn. Daarnaast vindt de gemeente het belangrijk dat er draagvlak is voor dit project, dat de omgeving goed wordt betrokken en er met de omgeving wordt samengewerkt, en dat er invulling wordt gegeven aan lokaal eigendom. De realisatie van de Drentse Zonneroute A37 moet daaraan een belangrijke bijdrage leveren.

Gemeente Emmen

De gemeente Emmen heeft de ambitie dat zij in 2050 een klimaat neutrale gemeente is en daarvoor in 2040 enkel nog duurzaam opgewekte energie wil gebruiken voor de woonomgeving. "De energietransitie zien wij als aanjager voor nieuwe, ruimtelijk-economische en sociale ontwikkelingen in onze regio". De Drentse Zonneroute A37 kan hieraan bijdragen. Ook de gemeente Emmen hecht

aan draagvlak voor dit project en dat er invulling wordt gegeven aan lokaal eigendom.

Gemeente Coevorden

De gemeente Coevorden streeft met het programma Duurzaamheid naar een brede inzet van duurzame energie. De ambitie is om in 2040 in de woonomgeving niet meer afhankelijk te zijn van fossiele energiebronnen. De gemeente omarmt de opwekking van zonne-energie langs het tracé van de A37. Op zo'n wijze dat er ook draagvlak is voor dit project en dat er invulling wordt gegeven aan lokaal eigendom.

Samen met de gemeenten Hoogeveen en Emmen heeft de gemeente Coevorden de Drentse Zonneroute A37 op laten nemen in de RES Drenthe. Deze is door de drie gemeenteraden vastgesteld.

RENDO

RENDO wil als netbeheerder in Drenthe en Overijssel een actieve rol spelen als het gaat om de energietransitie van fossiele naar duurzame energiebronnen. RENDO is partner van haar aandeelhoudende gemeenten en wil haar netwerken en organisatie klaarmaken voor een nieuwe "energietoekomst". Vanuit die ambitie pakt RENDO een actieve rol om de aansluiting van de Drentse Zonneroute A37 op het elektriciteitsnet mogelijk te maken.

Enexis

Enexis Netbeheer is als regionale netbeheerder verantwoordelijk voor het aanleggen en onderhouden van het gas- en elektriciteitsnet in delen van Nederland, waaronder Drenthe. We werken aan het 'energiesysteem van de toekomst' en doen dat op efficiënte wijze. Vanuit onze taak en ambitie leveren we een actieve bijdrage aan de Drentse Zonneroute A37.

Rijkswaterstaat

RWS heeft de betreffende gronden in eigendom en beheer ten behoeve van de uitoefening van (één van) haar primaire taken: het beheren en ontwikkelen van Rijkswegen. De gronden kunnen, rekening houdend met deze primaire functie, ingezet worden voor het opwekken van hernieuwbare energie. Rijkswaterstaat wil bijdragen aan de doelstellingen van het klimaatakkoord en de RES'en door waar mogelijk gronden in haar eigendom en beheer beschikbaar te stellen voor de opwekking van hernieuwbare energie. Om te garanderen dat de primaire functie niet in het geding komt, stelt RWS eisen aan de wijze waarop het project wordt uitgevoerd, alsmede ten aanzien van het onderhoudsdeel voor al het dagelijks onderhoud langs de weg excl. de verhardingen, gedurende de looptijd van de uitgifte. Daartoe neemt zij een vastgoedbesluit en dient de ontwikkelaar een aanvraag te doen voor een Omgevingsvergunning voor een Beperkingengebiedactiviteit weg. Deze wordt vergund wanneer de ontwikkelaar kan voldoen aan de door RWS gestelde eisen. In aanvulling hierop stelt RWS technische randvoorwaarden (zie ook **bijlage 2**) die meegaan in de privaatrechtelijke grondovereenkomst.

Rijksvastgoedbedrijf

De belangen van het Rijk als eigenaar van de gronden worden behartigd door het RVB. Het RVB is verantwoordelijk voor de privaatrechtelijke afhandeling na de tender⁴. Meer informatie over het proces van gronduitgifte is te vinden op de [website](#) van het Rijksvastgoedbedrijf en op [Biedboek.nl](#). Indien er ook sprake is van

⁴ Het is mogelijk dat de openbare tenderprocedure afhankelijk van de gekozen procedure op Biedboek.nl of TenderNed wordt gepubliceerd.

een resultaatverplichting (in dit geval de realisatie van het plan volgens het Beeldkwaliteitsplan) zal de gronduitgifte onderdeel zijn van een aanbesteding. Een dergelijke procedure verloopt via [Tenderned](#). Het RVB kan op verzoek van een andere minister de grond via een aanbesteding op de markt brengen. Daarbij dient vooraf bepaald te worden wie er als aanbestedende partij optreedt, aangezien een aanbesteding uit hoofde van een grotere wederkerigheid ook andere verantwoordelijkheden ten aanzien van het project inhouden.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

RVO brengt in het project Drentse Zonneroute A37 inhoudelijke kennis in over (financiële) participatie, gebiedsontwikkeling, netinpassing, innovatie en subsidieregelingen. Met RWS en RVB werkt RVO samen in het Programma OER.

1.3 Andere betrokken stakeholders

Koepel A37

De Koepel A37 is het samenwerkingsverband van lokale coöperaties in de drie gemeenten voor realisatie van lokaal eigendom in de Drentse Zonneroute A37. Lokaal eigendom in de Drentse Zonneroute A37 komt tot stand doordat de toekomstige ontwikkelaar de Koepel A37 een aandeel aanbiedt in de ontwikkeling en exploitatie van de Drentse Zonneroute A37. Het uitgangspunt daarbij is dat het aanbod aan de Koepel A37 zo spoedig mogelijk na gunning in de tenderprocedure wordt gedaan, zodat de omgeving vanaf de projectstart kan participeren en betrokken is bij de ontwikkeling van de Zonneroute. De Koepel A37 maakt geen deel uit van het projectteam, maar speelt wel een sleutelrol met betrekking tot de financiële participatie. In dat kader is er nauw overleg en afstemming met het projectteam.

1.4 Doel

Het projectteam Drentse Zonneroute A37 heeft deze marktconsultatie gepubliceerd met als doel zoveel mogelijk marktpartijen te bereiken, te interesseren en te stimuleren tot meedenken.

Het doel van deze marktconsultatie is:

- Het project aan te kondigen en bekendheid onder potentieel geïnteresseerde marktpartijen te creëren;
- De voorgenomen projectaanpak en tenderstrategie toe te lichten en daarover input te vragen van marktpartijen;
- Het verkrijgen van inzicht in risico's, kansen en mitigerende maatregelen;
- De haalbaarheid van het project te toetsen en de kans van slagen te vergroten;
- Bij marktpartijen specifieke projectkeuzes met betrekking tot de te realiseren uitvoering en beeldkwaliteit, de combinatie met weg- en groenbeheer en de financiële participatie te toetsen op haalbaarheid en uitvoerbaarheid;
- Te verkennen op welke wijze marktpartijen aankijken tegen samenwerking en gezamenlijk ontwikkelen van het project met de koepel A37 En in het licht hiervan de mogelijke samenwerkings- en of businessmodellen die men voor ogen heeft.

1.5 Doelgroep van de marktconsultatie

De doelgroep van deze marktconsultatie bestaat uit marktpartijen of combinaties van marktpartijen die ervaring hebben met, of kennis hebben over, het ontwikkelen, financieren, exploiteren, bouwen en onderhouden van grootschalige zonneparken en het onderhouden en beheren van deze zonneparken langs Rijksinfrastructuur. Ook andere partijen die hierover informatie kunnen verschaffen worden uitgenodigd om aan de marktconsultatie deel te nemen.

Gelet op de raakvlakken tussen de Drentse zonneroute A37 en de rijksweg A37 worden eveneens partijen uitgenodigd die ervaring hebben met, of kennis hebben over, het bouwen in verkeer en onderhouden en beheren van infrastructurele werken langs specifiek rijkswegen, o.a. het groen- en bermbeheer langs deze Rijksinfrastructuur.

1.6 Aanpak van de marktconsultatie op hoofdlijnen

De marktconsultatie bestaat uit twee delen:

- Een fysieke bijeenkomst waarin een presentatie wordt gegeven door het project Drentse Zonneroute A37 en de Koepel A37 zich zal presenteren aan de aanwezigen en interactieve parallel lopende deelsessies plaatsvinden waarin wederzijds informatie wordt uitgewisseld;
- Een schriftelijk deel, waarbij geïnteresseerde partijen wordt gevraagd de in de consultatie opgenomen vragen uit hoofdstuk 4 te beantwoorden. Deze schriftelijke ronde vindt plaats na de fysieke bijeenkomst.

De voertaal tijdens de marktconsultatie is Nederlands.

Hoofdstuk 2 van dit marktconsultatiedocument beschrijft de werkwijze en aanpak van de marktconsultatie in detail. Hoofdstuk 3 gaat nader in op de kenmerken van het project en de belangrijkste thema's die tijdens de marktconsultatie aan bod komen. In hoofdstuk 4 zijn de vragen en de procedure ten aanzien van de schriftelijke vragenronde opgenomen.

2 Verloop van de marktconsultatie

2.1 Procedure

2.1.1 Planning

De volgende planning wordt gehanteerd voor deze marktconsultatie:

	Datum en tijd
Publiceren Marktconsultatiedocument Biedboek.nl en TenderNed	7 februari 2025
Uiterste datum aanmelden bijeenkomst marktconsultatie en keuze interactieve deelsessies	4 maart 2025
Aanleveren antwoorden op schriftelijke vragen om nog mee te kunnen in de bijeenkomst	7 maart 2025
Bijeenkomst marktconsultatie	13 maart van 13:00-16:00 uur Inloop vanaf 12.00 uur met lunch. Opgave voor lunch vereist.
Deadline indienen antwoorden schriftelijke vragenronde	21 maart 2025
Publiceren verslag marktconsultatie	31 maart 2025

Tabel 1: planning marktconsultatie

Belangstellenden kunnen aan bovenstaande planning geen rechten ontleen.

2.1.2 Bijeenkomst

Het projectteam Drentse Zonneroute A37 verzorgt een bijeenkomst waarin met marktpartijen en overige geïnteresseerde partijen informatie zal worden gedeeld over het project. Onderdeel van deze bijeenkomst zijn drie interactieve parallel lopende deelsessies waarin wederzijds informatie uitgewisseld wordt. Voor de volgende thema's wordt een deelsessie georganiseerd:

- **Realisatieplicht via aanbesteding;**
- **Combinatie met het onderhoudsdeel voor al het dagelijks onderhoud excl. de verhardingen A37 voor 30 jaar;**
- **Koepel A37: Lokaal eigendom en participatie.**

Bij aanmelding voor de bijeenkomst wordt u gevraagd zich ook voor de deelsessies van uw voorkeur aan te melden. Voorafgaand aan de bijeenkomst wordt het programma toegestuurd.

De bijeenkomst wordt georganiseerd op **13 maart 2025** in het Van Der Valk Hotel Emmen, Verlengde Herendijk 50, Emmen.

Aanmelden inclusief uw voorkeur voor de deelsessies, kan door het ingevulde aanmeldformulier in **bijlage 3** bij dit document per e-mail te sturen naar rvb.oer-a37@rijksoverheid.nl.

Vermeld hierbij in het onderwerp van uw mail: '[Aanmelding 2^e fysieke marktconsultatie Drentse Zonneroute A37](#)'. Per organisatie kunnen maximaal drie personen deelnemen. Graag bij uw aanmelding aangeven of u gebruik wenst te maken van het lunchbuffet tussen 12:00 en 13:00 uur. U wordt verzocht u zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk 4 maart 2025, aan te melden.

Degenen die zich aanmelden voor de bijeenkomst ontvangen enkele dagen voorafgaand aan de bijeenkomst het programma.

[2.1.3 Schriftelijke vragenronde](#)

Iedere geïnteresseerde partij die van mening is dat hij/zij een bijdrage kan leveren aan deze marktconsultatie, wordt uitgenodigd om de antwoorden op de vragen uit hoofdstuk 4 in te dienen. De deadline hiervoor is 21 maart 2025. Antwoorden en reacties die wij uiterlijk 7 maart 2025 ontvangen kunnen we nog bij de bijeenkomst betrekken. Antwoorden die later komen zullen wel in het verslag worden meegenomen. In hoofdstuk 4 wordt een nadere toelichting op de schriftelijke vragenronde gegeven en wordt uitgelegd op welke wijze de antwoorden kunnen worden ingediend.

[2.1.4 Afronding van de marktconsultatie](#)

Het projectteam zal de marktconsultatie afronden door een verslag hiervan te publiceren op Biedboek.nl en TenderNed, inclusief de gegeven presentaties en een lijst van deelnemende partijen. In het verslag zullen de, naar het oordeel van het projectteam, belangrijkste conclusies van de marktconsultatie opgenomen worden.

In verband met dit verslag wijst het projectteam deelnemende partijen uitdrukkelijk op het volgende:

- Bovengenoemd verslag wordt openbaar gepubliceerd. Partijen verlenen door middel van aanmelding toestemming aan het projectteam om hun beantwoording en andere door hen verstrekte informatie en/of gegevens te gebruiken in dit verslag;
- De beantwoording en andere informatie en/of gegevens zal/zullen geanonimiseerd in het verslag worden opgenomen;
- Het verslag bevat de conclusies zoals deze door het projectteam zijn verwoord. In het verslag zal wel gemeld worden dat het verslag de weergave van het projectteam behelst en dat dit niet noodzakelijkerwijs gedeeld wordt door de deelnemende partijen;
- Het projectteam Drentse Zonneroute A37 neemt geen specifieke verwijzingen naar deelnemers op in het verslag.

[2.2 Overige bepalingen ten aanzien van de marktconsultatie](#)

De marktconsultatie maakt geen onderdeel uit van de tenderprocedure. Om deelnemers aan de marktconsultatie niet in een bevoordeelde positie te brengen maakt het projectteam Drentse Zonneroute A37 de uitkomsten van de marktconsultatie openbaar. Het uitgangspunt is dat alle informatie die tijdens de marktconsultatie door het projectteam Drentse Zonneroute A37 wordt gedeeld, onderdeel uitmaakt van de tenderstukken.

Echter, informatie in deze marktconsultatie kan afwijken van informatie die later in het kader van een tenderprocedure wordt verstrekt. Aan de informatie die in het kader van de marktconsultatie wordt verstrekt kunnen geen rechten worden ontleend. De informatie is indicatief en enkel bedoeld om de kwaliteit van de marktconsultatie te verhogen. Indien deze informatie strijdig is met de informatie die later in het kader van een tenderprocedure wordt verstrekt, is de laatstgenoemde leidend.

Bij de tenderprocedure bestaat er geen onderscheid tussen partijen die al dan niet hebben deelgenomen aan de marktconsultatie.

Het projectteam Drentse Zonneroute A37 kent geen vergoeding toe aan deelnemers van de marktconsultatie.

3 Projectinformatie

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk is de voor de marktconsultatie relevante informatie over het project opgenomen. Allereerst worden de algemene kenmerken van het project gedeeld evenals de planning op hoofdlijnen, daarna worden de thema's van de vier deelsessies toegelicht. Waar mogelijk zijn links opgenomen naar reeds openbaar beschikbare documenten, bijvoorbeeld ten aanzien van de inpassing van de zonneroute. Per thema is aangegeven welke specifieke vragen in ieder geval terugkomen in de deelsessies. Het is de bedoeling dat we tijdens de deelsessies in een open gesprek zoveel mogelijk ideeën, standpunten en meningen op tafel krijgen. Met als doel om uit eindelijk een haalbaar en realistisch project in de markt te zetten.

3.2 Project algemeen

Het projectteam Drentse Zonneroute A37 onderzoekt de mogelijkheden van zonne-energie langs de A37, op een traject van 42 km tussen Hoogeveen en de Duitse grens. De brede middenberm, zijbermen, afslagen en knooppunten in beheer bij Rijkswaterstaat maken onderdeel uit van het projectgebied. Het projectgebied bestaat uit ongeveer 207 hectare, waarvan naar verwachting op ongeveer 115 hectare zonnepanelen kunnen worden geplaatst.

Bij de inpassing langs de rijksweg is tijdens de verkenning en planfase door de samenwerkende partijen extra aandacht besteedt aan de landschappelijke inpassing en de vormgeving. Dit heeft geresulteerd in een Esthetisch Programma van Eisen (EPvE) en uiteindelijk vastgelegd in beeldkwaliteitsplan dat onderdeel is van de planregels van het Provinciaal Inpassingsplan 'Drentse Zonneroute A37'.

Planning

Realisatie geleiderail (vangrail)

Vorbereiding realisatie	2024
Realisatie	2025/2026

Netwerk

Gereguleerde deel Enexis (Veenoord)	2028/2029
Gereguleerde deel RENDO (Hoogeveen)	2029/2030

Realisatie zonnepanelen

Vorbereiden tender	2024/2026
Start tender	2025/2026
Gunning	2026

Met deze planning streeft het projectteam ernaar dat de zonneroute bij openstelling direct aangesloten zou kunnen worden op het elektriciteitsnet. Naar verwachting is dit in 2029/2030.

3.3 Deelsessies

Deelsessie 1: Realisatieplicht via aanbesteding

Om goed deel te kunnen nemen aan deze sessie is het belangrijk om het Provinciaal Inpassingsplan (PIP) en het Beeldkwaliteitsplan (BKP) te hebben gelezen. Daarnaast is het voorlopig ontwerp ook in te zien via de projectwebsite. Via onderstaande links kunt u deze documenten downloaden en/of inzien:

- [Provinciaal Inpassingsplan](#);
- [het Beeldkwaliteitsplan](#);
- En de toelichting daarop in het [Esthetisch Programma van Eisen Zonneroute A37](#);
- ArcGIS Mapviewer via projectwebsite: [Toekomstimpresie | Energie op Rijksgrond](#)

Het Beeldkwaliteitsplan maakt onderdeel uit van de planregels van het Provinciaal Inpassingsplan. Beide geven een verregaand en samenhangend detail over waar de Zonneroute A37 qua ruimtelijke inpassing aan moet voldoen. Dit komt onder andere tot uiting in de eis van de RAL-kleur van de panelen en de plaatsing van een zonnepaneel bij Hogeveen. Hiervoor geldt dan ook een realisatieplicht conform PIP en BKP. Om dat te borgen wordt overwogen om het geheel in de markt te zetten door middel van een aanbesteding.

In deze deelsessie gaan we graag met u in gesprek hoe u aan kijkt tegen deze realisatieplicht conform het PIP, BKP en EPvE. In een open gesprek horen we graag uw ideeën, meningen en standpunten over de mogelijkheden ten aanzien van de realisatie van de Drentse Zonneroute volgens de vastgestelde ruimtelijke kaders en de ideeën/het idee om dit door middel van een aanbesteding in de markt te zetten. Ook de onderwerpen bomenkap en compensatieplicht en ecologisch werkprotocol zullen in deze deelsessie een plek krijgen. Om u te prikkelen hebben we voor de sessie al een aantal vragen bedacht maar dagen u ook uit zelf met vragen te komen.

Dat laatste kan u ook doen door uiterlijk 7 maart uw beantwoording op de bijgevoegde schriftelijke vragen en uw eventuele vragen aan ons toe te sturen. Deze schriftelijke vragen gaan meer in detail in op de thematiek van de verschillende deelsessies.

Deelsessie 2: Combinatie met beheer en onderhoud A37 voor 30 jaar

Rijkswaterstaat is beheerder van de rijksweg A37. Een van haar taken is de doorstroming van het verkeer en de veiligheid op en langs de rijksweg te borgen. In deze deelsessie zullen we dieper ingaan op vragen rondom veiligheid, aanleg, en het beheer en onderhoud van de te bouwen zonneroute inclusief het beheer en onderhoud van de Rijksweg A37 dat binnen dit project valt.

In deze deelsessie gaan we graag met u in gesprek over uw visie en gedachten bij de combinatie met het onderhoudsdeel voor al het dagelijks onderhoud excl. de verhardingen langs het gehele tracé van de Drentse Zonneroute A37. Deze combinatie vereist ook kennis en kunde van beheer en onderhoud. Daarnaast dient

het beheer en onderhoud te allen tijde geborgd te zijn en mag deze niet afhankelijk zijn van de opbrengsten uit het zonnepark. Tot slot is het zo dat normaliter deze beheer- en onderhoudscontracten een veel kortere looptijd hebben dan 30 jaar. We zijn benieuwd hoe u hiernaar kijkt en welke voorwaarden of overwegingen u hieraan verbindt.

Deelsessie 3: Koepel A37: Lokaal eigendom en participatie

Zoals gesteld, is in het voorjaar van 2023 een Beleidskader Participatie Drentse Zonneroute A37 vastgesteld door de betrokken gemeenten Hoogeveen, Coevorden en Emmen. Hierin zijn de randvoorwaarden ten aanzien van financiële- en procesparticipatie uitgewerkt. Lokaal eigendom is binnen de financiële participatie het leidende principe. Dit wordt ingevuld door ontwikkelruimte beschikbaar te stellen aan de omgeving. Er wordt gestreefd naar 50% lokaal eigendom, met een ondergrens van minimaal 20%. Dit streven wordt verder uitgewerkt in de gunningscriteria.

Om de invulling van het lokaal eigendom succesvol te laten verlopen, hebben de gemeenten de lokale energiecoöperaties opgeroepen om samen te werken. Deze samenwerking heeft geresulteerd in de oprichting van een overkoepelende organisatie: Coöperatie Energie Koepel Zonneroute A37 U.A. (de Koepel). De Koepel verbindt bestaande lokale energiecoöperaties en initiatieven, zoals Energiek Coevorden, Energiek Emmen en Energiek Hoogeveen. Deze subkoepels vertegenwoordigen de lokale gemeenschappen binnen hun gemeenten en vormen samen de ruggengraat van de Koepel.

De Koepel speelt een cruciale rol in de organisatie en uitvoering van het lokaal eigendom binnen het project Drentse Zonneroute A37. Door deze samenwerkingsstructuur kunnen de lokale coöperaties gezamenlijk optreden en namens de hele regio deelnemen aan het project. Dit biedt een stevig fundament om de doelstelling van lokaal eigendom te behalen en de impact van financiële- en procesparticipatie te maximaliseren. Hierbij is het van belang dat de samenwerking tussen de ontwikkelaar, de Koepel en de subkoepels conform het lokale beleidskader wordt vormgegeven.

In deze deelsessie zullen de Koepel en betrokken gemeenten met u in gesprek gaan over de beoogde samenwerking. De focus ligt op de organisatie en het businessmodel bij de exploitatie. Daarnaast is er ruimte om uw gedachten en ervaringen te delen.

Tijdens de deelsessie zullen enkele bestuursleden van de Koepel aanwezig zijn. Zij zullen een toelichting geven op de structuur en het proces, in gesprek gaan en eventuele vragen beantwoorden. In deze sessie zal ook procesparticipatie aan bod komen. Gemeenten vinden het belangrijk dat de directe omgeving inhoudelijk wordt betrokken bij de realisatie en exploitatie van de Drentse Zonneroute A37. In het eerdergenoemde Beleidskader Participatie Drentse Zonneroute A37 staat nader beschreven waaraan deze volgens de gemeenten moet voldoen.

We zijn benieuwd naar uw inzichten en hoe u tegen deze opzet en uitgangspunten aankijkt. Ook horen we graag welke risico's u ziet en welke kansen u ziet om lokaal eigendom en participatie verder te versterken.

4 Schriftelijke vragenronde marktconsultatie

4.1 Proces beantwoording vragen

Naast de bijeenkomst op 13 maart 2025 bestaat deze marktconsultatie uit een schriftelijke vragenronde. De onderwerpen en uitdagingen uit de vragen, zoals opgenomen in paragraaf 4.2, komen tijdens de bijeenkomst aan bod. Deze vragen worden nu alvast met u gedeeld zodat u uw gedachten kunt vormen over het project en de uitdagingen, kansen en risico's. Daarnaast stellen wij u hiermee in de gelegenheid om tijdens de bijeenkomst verduidelijkende vragen te stellen. Als u van mening bent een inhoudelijke bijdrage te kunnen leveren aan de marktconsultatie, ontvangen wij graag uw schriftelijke antwoorden op de vragen die voor u relevant zijn door gebruik te maken van het format in Word in **bijlage 1. Marktconsultatie Drentse Zonneroute A37 – Vragen en antwoorden** bij dit document. Het staat u vrij om in uw beantwoording ook vragen of aandachtspunten mee te nemen die genoemd zijn bij de specifieke thema's in hoofdstuk 3 van dit document.

U kunt uw reactie uiterlijk op 21 maart 2025 per mail indienen door een mail te sturen aan ryb.oer-a37@rijksoverheid.nl. Als u uw antwoorden uiterlijk 7 maart naar ons stuurt kunnen we ze nog betrekken bij de bijeenkomst op 13 maart. Vermeld daarbij in het onderwerp van uw mail: 'Vragenronde 2^e fysieke marktconsultatie Drentse Zonneroute A37'.

Wij vragen u om de vragen en bijbehorende antwoorden op te nemen in het Word-document (**bijlage 1.**). In dit document dient u ook het volgende aan te geven:

- Uw ervaring met zonneparken of andere vormen van duurzame energieopwekking en in welke hoedanigheid (leverancier, financier, exploitant, aannemer, etc.);
- Uw ervaring met het bouwen en onderhouden van infrastructurele werken en in welke hoedanigheid;
- De reden waarom u geïnteresseerd bent in dit project en welke vragen of thema's voor u het meest relevant zijn.

4.2 Vragen

- Vragen bij thema 1: Realisatieplicht via aanbesteding

1. Hoe schat u de kansen in bij de aanbesteding als procedure?
2. Hoe schat u de risico's in bij de aanbesteding als procedure?
3. Zijn er tips die u aan ons mee wilt geven in het kader van een dergelijke aanbesteding?
4. Hoe schat u de kansen in bij een realisatieplicht conform het PIP en BKP?
5. Hoe schat u de risico's in bij een realisatieplicht conform het PIP en BKP?
6. Hoe schat u de kansen in om de compensatieopgave in de directe omgeving te realiseren met meerwaarde voor omwonenden en ecologie?
7. Wat heeft u nodig om binnen de realisatieplicht het project in de uitvoering te kunnen te optimaliseren?
8. Hoe schat u de financiële haalbaarheid van het project in?

- **Vragen bij thema 2: Combinatie met het onderhoudsdeel voor al het dagelijks onderhoud excl. de verhardingen A37 voor 30 jaar**

9. Hoe kijkt u aan tegen het in elkaar schuiven van deze contracten?
10. Zijn er tips die u aan ons mee wilt geven in het kader van een dergelijke aanbesteding?
11. Hoe kijkt u aan tegen de afstemming met overige stakeholders in het beheer en onderhoud?

In een looptijd van 30 jaar kunnen zich situaties voordoen, die vooraf niet waren voorzien. Daarnaast is de kans groot dat zich in deze periode calamiteiten op de weg voordoen die ook hun weerslag kunnen hebben op het zonnepark of de exploitatie daarvan. De veiligheid en doorstroming heeft in dat soort situaties voorrang.

12. Welke kansen of risico's voorziet u in de looptijd van 30 jaar? Op welke wijze zou hiermee in het beheer- en onderhoudscontract rekening kunnen worden gehouden?
13. Hoe kijkt u aan tegen de mogelijkheden om een plus op biodiversiteit te realiseren binnen de beheerseisen en kaders van RWS? Op welke wijze zouden we daar in de aanbesteding rekening mee moeten houden?

- **Vragen bij thema 3: Lokaal eigendom en participatie**

Onderstaande vragenlijst is opgesteld vanuit de Koepel A37 om marktpartijen uit te nodigen hun visie te delen over lokaal eigendom, participatie en samenwerking binnen het project Drentse Zonneroute A37. De vragen sluiten aan bij relevante beleidskaders, zoals het Klimaatakkoord, en richten zich op onderwerpen zoals financiële participatie, juridische borging en procesmatige afstemming.

I. Welke stappen ziet u voor de samenwerking met de Koepel A37 om lokaal eigendom te realiseren en hoe kunnen we dit proces gezamenlijk optimaliseren?

Context: Het beleidskader van de Drentse Zonneroute A37 benadrukt het belang van samenwerking tussen lokale gemeenschappen en marktpartijen. Hoe ziet u de rolverdeling en samenwerking hierin? En via welke aanpak borgt u vanaf de start van het proces het lokaal eigendom op een transparante en inclusieve manier?

II. Hoe kunt u bijdragen aan het toegankelijk maken van lokaal eigendom voor diverse groepen in de omgeving, en welke drempels voorziet u daarbij?

Context: Inclusieve financiële participatie is een belangrijk uitgangspunt van zowel het beleidskader als het Klimaatakkoord. Welke oplossingen biedt u om deelname voor iedereen mogelijk te maken? En welke aanpak van procesparticipatie kan hier volgens u aan bijdragen?

III. Welke ervaringen heeft u met vergelijkbare projecten en samenwerkingsvormen, en zijn er best practices die u kunt delen die relevant zijn voor de ontwikkeling van lokaal eigendom in dit project?

Context: Welke succesvolle aanpakken zijn er en hoe deze kunnen worden toegepast op het project Drentse Zonneroute A37.

IV. Hoe ziet u de samenwerking met de Koepel A37 om de ambitie van minimaal 20% lokaal eigendom te realiseren en dit verder te verhogen?

Context: Zoals vastgelegd in het beleidskader, is minimaal 20% lokaal eigendom vereist, met een ambitie om dit te verhogen naar 50%. Hoe ondersteunt u dit proces?

V. Welke ondersteuning kan uw organisatie bieden aan de Koepel A37 in haar rol als aanspreekpunt en procesbegeleider voor de lokale gemeenschap?

Context: De rol van de Koepel als coördinator en gesprekspartner is cruciaal. Welke praktische of organisatorische ondersteuning kunt u bieden?

VI. Welke stappen ziet u om de financiering en risicodeling van ontwikkelkosten in goede banen te leiden, samen met de Koepel A37?

Context: De ontwikkelfase brengt vaak aanzienlijke kosten en risico's met zich mee. Hoe ziet u uw rol in het eerlijk verdelen van deze lasten?

VII. Welke inzichten heeft u over de mogelijkheden om het 'Local4Local'-principe binnen de Drentse Zonneroute A37 toe te passen? Welke kansen en uitdagingen voorziet u?

Context: Het 'Local4Local'-principe kan bijdragen aan een duurzame en rechtvaardige energieoplossing. Hoe kan dit in dit project worden gerealiseerd?

